herpy

GECKOR

Barbour's least gecko

Sphaerodactylus torrei

En liten, dagaktiv gecko från sydöstra Kuba med tydlig skillnad mellan könen: hanen har gult huvud och klarorange svans, honan är ljus med mörka tvärband. *Sphaerodactylus torrei* blir bara omkring 8 cm inklusive svans, lägger ett ägg i taget och kräver små foderdjur och ett tätt slutet terrarium.

Familj: Sphaerodactylidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**8 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**5-10 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande och marklevande**
Biotop	**Regnskog**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 45 × 45 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**26-28 °C**
Värmeplats	**31-32 °C**
Temperatur, natt	**18-24 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 1
Föda	**Insekter och små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**1 ägg**
Kullar per år	**1-4**
Inkubation	**80-90 dagar** vid 26-28 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga III**
EU-bilaga	**Bilaga C**
IUCN	**Starkt hotad (EN)**

Om arten

Sphaerodactylus torrei är en liten gecko i familjen Sphaerodactylidae, och den finns bara på Kuba. Arten beskrevs 1914 av Thomas Barbour. Det vetenskapliga artnamnet hedrar Carlos de la Torre y la Huerta (1858-1950), som räknas som sin generations främsta kubanska naturforskare. Det finns två underarter: den nominella, som lever runt Santiago de Cuba, och *S. t. spielmani*, som lever längre österut mot Guantánamo.

Den blir omkring 8 cm inklusive svans, och svansen utgör ungefär hälften. Könen ser mycket olika ut. Hanen har gult till orange huvud, en silvergrå kropp med lätt glans och en lysande orangeröd svans. Honan är ljust beige med 10-11 mörka tvärband över kroppen och en ljus undersida. Ungarna liknar honan och får hanens färger först när de är omkring 10 månader gamla, så könet kan inte avgöras tidigt.

Geckon är dagaktiv med runda pupiller och är mest aktiv tidigt på morgonen och sent på eftermiddagen. Den är territoriell och aggressiv mot artfränder. I naturen hyser ett enskilt träd vanligen bara ett par och några få ungar, och därför är bestandstätheten låg. Arten är sällsynt i terrarier, eftersom den förökar sig långsamt. Livslängden är inte dokumenterad; 5-10 år i faktarutan är en uppskattning.

Utbredning och livsmiljö

Sphaerodactylus torrei är endemisk för Kuba och finns bara i den sydöstra delen av ön. Den nominella underarten lever från Santiago de Cuba österut till Playa Juraguá och inåt landet till Dos Bocas. *S. t. spielmani* lever från floden Hatibonico till Guantánamobukten i Guantánamoprovinsen.

Utbredningen är liten, och arten är rödlistad som hotad. Enstaka fynd på kartan utanför sydöstra Kuba stämmer inte med den kända utbredningen och är sannolikt felbestämningar.

> **Naturlig utbredning:** Kuba.

LIVSMILJÖ

Sphaerodactylus torrei lever i fuktig skog. Djuren finns under murknande trä, under stenar och i barksprickor, och ibland sitter de på trädstammar upp till omkring 2 meters höjd. Mellan dött löv och nedfallet trä hittar de både gömslen och små byten som syrsor, mott, flugor och skalbaggslarver.

Klimatet i området är varmt och fuktigt med mer än 1.000 mm nederbörd per år. Från maj till oktober är det varmt och fuktigt med omkring 31-32 °C på dagen och omkring 24 °C på natten. Från november till april är det svalare och torrare, med omkring 26 °C på dagen och ner mot 18 °C på natten. Den årstidsrytmen kan efterliknas i terrariet om djuren ska föröka sig.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

Skötsel

TERRARIET

Ett par *Sphaerodactylus torrei* kan hållas i ett terrarium på 60 × 45 × 45 cm (längd × bredd × höjd). Ett enskilt djur klarar sig i något mindre. Djuren är revirhävdande, så håll antingen ett djur eller ett par. Inte ens ett terrarium på över 150 cm i längd är stort nog för två par, och två hanar ska aldrig sättas ihop.

Inred som en fuktig tropisk skog med ett lager löv överst på botten, korkplattor på bakväggen samt korkrör, grenar, stenar och levande växter, så att det finns många gömslen och nivåer att använda. Botten kan vara en lätt fuktig blandning av sand, torv och fina korkbitar. Växter håller kvar fukten och skapar små zoner med olika mikroklimat.

Djuren är små och letar efter en väg ut, så locket ska vara av fint nät och sitta tätt. Ventilationen ska vara god, så att fukten inte blir kvar och orsakar mögel.

TEMPERATUR

På dagen ska det vara 26-28 °C, och ett litet område får under sommarhalvåret nå 31-32 °C. På natten sjunker temperaturen till omkring 24 °C. För en sval vinterperiod kan natten sänkas till omkring 18 °C.

Har rummet redan rätt temperatur är extra värme onödig. Annars kan en liten lampa på omkring 15 W över nätlocket eller en svag värmematta på sidan räcka. Se upp för överhettning i ett så litet terrarium, och mät alltid med en digital termometer både i den varma och den svala änden, så att djuren själva kan välja.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 60-80 %. Spraya terrariet dagligen så att fuktigheten når 70-80 %, och låt luften torka upp lite mellan sprayningarna. Hälften av botten bör vara lätt fuktig, och resten ska få torka.

Djuren dricker helst droppar från blad och kork efter sprayning. Ställ gärna också fram en mycket liten och låg vattenskål, till exempel ett flaklock, som ungarna inte kan drunkna i, och byt vattnet dagligen.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Sphaerodactylus torrei är dagaktiv, och ett svagt UVB-ljus i Ferguson-zon 1 rekommenderas. Använd ett UVB-rör med låg styrka över ena halvan av terrariet, så att det alltid finns skugga. Ha ljuset tänt 10-12 timmar om dagen, längst på sommaren, gärna styrt av en timer. Natten ska vara mörk.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Sphaerodactylus torrei lever av små, levande byten. I naturen är det små syrsor, mott, flugor och skalbaggslarver, och i fångenskap passar små syrsor, bananflugor, små vaxmottslarver och små larver av svart soldatfluga. Bytet får inte vara bredare än djurets huvud. Vuxna djur matas 2-3 gånger i veckan. Ämnesomsättningen är hög, så håll ögonen på kroppsformen, så att djuren varken blir för smala eller för feta. En liten skål med små mjölmaskar kan också stå framme hela tiden.

Pudra fodret med kalk och ett multivitamin vid varje utfodring, och ge foderdjuren näringsrik föda innan de serveras. Ge levande byten, för djuren reagerar på rörelse och tar döda insekter dåligt. Fodret kan läggas direkt i terrariet eller i en låg skål, men se upp så att det inte tar sig ut.

Ungar ska ha ännu mindre byten som hoppstjärtar, bananflugor och nykläckta syrsor. Det är ofta den största utmaningen, för smått foder ska finnas tillgängligt hela tiden.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Sphaerodactylus torrei är territoriell och aggressiv, så den hålls enstaka eller som ett par med gott om gömslen och plats. Djuren är små, snabba och blir lätt stressade av hantering, så de är djur att titta på, inte att ta upp. Är det för lite skydd blir de skygga och gömmer sig. Med löv, kork och växter är de aktiva och nyfikna på dagen. Själva skötseln räknas som lätt, men arten är sällsynt i fångenskap, eftersom den förökar sig långsamt och de små foderdjuren kräver en jämn tillgång.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könet syns först på färgerna. Hanen har gult till orange huvud och orangeröd svans, medan honan är beige med mörka tvärband. Ungarna liknar honan, och hanarna får färger först efter omkring 10 månader. Det gör könsbestämning svår tidigt, så se till att få ett bekräftat par, och sätt aldrig ihop två djur av samma kön. När djuren är redo för avel är inte dokumenterat.

PARNING

Avel sker vanligen på sommaren, vilket motsvarar den varma och fuktiga regntiden i djurens hemland. Efterlikna den genom att hålla terrariet varmt och fuktigt, och spraya gärna två gånger om dagen i flera veckor, så att omkring hälften av bottnen är fuktig. Hanen och honan bör sättas ihop i ett stort terrarium med många gömslen, och de första dagarna ska de hållas under uppsikt, eftersom djuren är aggressiva. Det finns bara få erfarenheter av arten, och mycket av det som är känt om aveln kommer från närbesläktade arter i släktet.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger ett ägg i taget, vid god kondition ungefär var fjärde vecka, men högst omkring fyra ägg per år, mest på sommaren. Äggen göms i ihåliga rör, bark eller under gömslen. Torkade, ihåliga stjälkar av parkslide är bra äggläggningsplatser. Saknar honan lämpliga platser sjunker hennes avelsframgång. Ge henne gott om foder och kalk under hela säsongen, för äggläggningen tär på hennes krafter.

INKUBATION

Flytta försiktigt ägget till en inkubator när det har lagts, så att det inte går förlorat eller blir för fuktigt i terrariet. Temperaturen ska vara 26-28 °C, och ägget kläcks efter ungefär 80-90 dagar.

Läs mer: Inkubation av ägg

UPPFÖDNING AV UNGAR

Håll varje unge för sig i en liten behållare med torvmull, ett enda gömställe och en mycket låg vattenskål. Ge hoppstjärtar, bananflugor, små syrsor eller vaxmottslarver. Ungarna är mycket små, och fodret får inte vara för stort, så att de inte kvävs. Hanarna får sina könsfärger först efter omkring 10 månader.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns nästan ingen dokumenterad kunskap om sjukdomar hos *Sphaerodactylus torrei*, så råden bygger på erfarenheter från små geckor i allmänhet. De typiska felen är:

- För lite kalk och vitaminer, vilket ger benskörhet. Pudra fodret vid varje utfodring.

- Ständigt blöt botten och dålig ventilation, vilket ger mögel och hudproblem.
- Överhettning i ett litet terrarium. Mät temperaturen, och ge en sval zon.
- Undernäring eller övervikt. Djuren har hög ämnesomsättning, så bedöm kroppsformen regelbundet.
- Slagsmål mellan djur som inte passar ihop. Skilj dem genast åt.
- Flykt genom lösa nät eller springor.

Sök veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret tappar vikt, slutar äta eller ser slött ut.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.